

Začátky pana Chvojky

Pro běžného člověka bylo prakticky nemožné v té době vycestovat do cizích zemí. Pan Chvojka měl ale velké štěstí a jeho první a zároveň poslední návštěva Anglie za vlády socialismu u nás proběhla v roce 1964, ale jen z toho důvodu že jeho strýc byl v odboji a v Anglii žil. Jako mladík měl tak možnost navštívit několik anglických měst, včetně Liverpoolu „města Beatles“. Tento pobyt ho zároveň i motivoval ke studiu anglického jazyka. Další výjezd do anglicky mluvících zemí se do sametové revoluce nedočkal.

Po návratu absolvoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, obor angličtina a švédština. Po ukončení školy ovšem narazil na problém. Měl ženu a problém s tím sehnat v Praze byt, takže se rozhodl jít do pohraničí, kde předpokládal větší šanci jeho získání. Tak se dostal do Klatov. Na gymnáziu začal učit anglický jazyk v roce 1974, v době, kterou nazval „tvrdý totáč“. Bývalá ředitelka gymnázia mu sice bydlení sehnala, ale byl to jen pokoj, který byl pro rodinný život absolutně nedostačující. Začal se tedy shánět po vesnických školách, které byly nedávno zrušené a ve kterých by mohly být zřízeny byty. Nakonec se mu povedlo získat byt v Habarticích na prázdné faře po domluvě s farářem. Měl dva pokoje bez koupelny a nebyla do něj ani zavedená voda, kterou tam musel zavést sám. Ovšem přes tato negativa tam pan Chvojka vydržel dvacet let, už jenom z důvodu jeho lásky k přírodě. Po delší době si postavil vlastní rodinný domek. Režim vnímal přinejmenším jako nevládný k učitelům a neschopný ocenit jejich znalosti a zkušenosti. Získání bytu pro učitele bral jako největší obtíž ve srovnání s jeho získáním v dnešní době.

Angličtina byla v době jeho příchodu jako druhý cizí jazyk v minoritním postavení v přibližném poměru 60 ku 40. Jeden z důvodů byl fakt, že žádná z anglicky mluvících zemí nebyla pod vládou socialismu na rozdíl třeba od němčiny (NDR). Postupně se ale tento rozdíl zmenšoval, na začátku 80. let se poměr vyrovnal a těsně před sametovou revolucí jasně převažoval anglický jazyk.

Způsob výuky pana Chvojky

Své zpracování výuky vnímal jako opravdu pestré. K učebnicím byly přiloženy nahrávky článků na magnetofon a jak pan Chvojka uvádí: „*Mně nedělalo problém furt ze sborovny tahat ten Sonet duo, ze třídy do třídy*“. Žáky aktivně zapojoval do výuky a živé anglické diskuse, aby pak neměli problém u maturity souvisle mluvit. Jeho hodiny často doplňoval hrou na kytaru se zpěvem anglických písní. Do jeho repertoáru patřily například písně Beatles nebo Boba Dylana.

Učebnice angličtiny, které ve dnešní době dělá společně odborný tým českých a anglických autorů, dělali v době „liberálních“ 60. letech fanoušci a nadšenci do angličtiny. Podle nich se učilo přibližně až do poloviny 80. let. Psalo se v nich o Hemingwayovi, Steinbeckovi a mnoha dalších autorech. Seznamování s anglickými autory se nekladly žádné meze. Učebnice pojednávali vládní systém USA a Velké Británie, bez špetky ideologie, kterou komunistický režim v pozdějších letech vyžadoval. Mohl třeba říct, že v Senátu USA není komunistická strana, ale i přes tuto benevolenci se od učitele očekávalo, že se k tomuto tématu kriticky vyjádří. Avšak jako jediný učitel angličtiny na gymnáziu měl výhodu a dalo by se říct, že měl volnou ruku a výuku si vytvářel svým vlastním způsobem.

Vztah pana Chvojky k režimu

Učitelé nebyli režimem vnímáni moc pozitivně. Vnímal je spíše jako nástroje k pobláznění dětí, ale moc úcty a respektu k nim nechoval. Každý ředitel musel být samozřejmě zároveň členem KSČ a každý, kdo si chtěl vybudovat pořádnou kariéru do něj musel vstoupit také. Pan Chvojka říká, že patřil do takzvané šedé zóny, aneb do skupiny lidí, které režim toleroval a vycházel mu vstříc jen pokud to bylo nezbytně nutné. Sám uvedl že v té době patřil do takzvané pracující inteligence. S STB větší problémy neměl a od členství v KSČ ho chránila realita: jeho strýc byl v emigraci, tudíž byl režimem vnímán jako nespolehlivý a nedůvěryhodný.

Období normalizace je často spojováno s neustále se zintenzivňující cenzurou, kdy byly informace, které se režimu „nehodily do krámu“, prostě je v novinách začernil, nebo noviny prostě zakázal. Svě o tom může říct i pan Chvojka. Do školy si objednával anglicky psaný časopis britské komunistické strany s názvem *Morningstar*. Škola mu ho platila, ale s postupující normalizací se začaly v novinách objevovat začerněná čísla a informace od cenzorů, až do chvíle, když noviny přestaly chodit úplně. Jako jeden z důvodů zakázání novin považuje neuznání vojenské invaze vojsky Varšavské smlouvy v roce 1968 britskou komunistickou stranou. Cenzura se s postupující dobou stupňovala a několik dalších novin bylo zakázáno.

Každý učitel musel také podepsat Antichartu, která odmítala postoj Charty 77. Jeden z tehdejších učitelů občanské výchovy si dupnul, že mu přijde absurdní podepisovat něco, co sám nečetl. Tak si ho vedení vzalo stranou, a tak dlouho do něj tzv. hučeli, až ho zlomili a dokument nakonec podepsal. Pan Chvojka měl štěstí a v den podepsání Anticharty měl zrovna soudní jednání. Vzhledem k tomu, že akce podepsání Anticharty musela proběhnout narychlo, se o něj další den už nikdo nezajímal.

V období mezi roky 1974 a 1989 se několikrát naskytlo, že do Klatov přijel nějaký anglicky mluvící člověk. Pan Chvojka těchto okamžiků využíval a v parku na lavičkách uspořádal besedy, kde v angličtině vyzpovídal právě ty rodilé mluvčí. Tyto akce zůstaly v utajení a nikdo z vyššího vedení o nich nevěděl. Jindy se zase děti na náměstí v Klatovech setkaly s americkou učitelkou a hned ji přivedly do školy. V dnešní době by se našlo jen málo učitelů, kteří by neuvítali takovou návštěvu, avšak tehdy ji pan Chvojka musel odmítnout, protože ji do třídy pochopitelně vzít nemohl a mohl by z toho mít problém. Učitelka byla naštěstí rozumná a pochopila, že to jednoduše nejde.

Sametová revoluce

17. listopadu bylo období normalizace definitivně ukončeno sametovou revolucí a školství dostalo obrovskou svobodu. Už se mohlo bez jakéhokoliv strachu mluvit o USA, o západní kultuře, jezdit na zájezdy do zahraničí, nejen do NDR. V době pádu režimu mu bylo 43 let, revoluci neočekával, a když doopravdy nastala, měl pocit, „*jako by ho polili živou vodou*“. Cítil se neuvěřitelně svobodně, když teď měl možnosti vycestovat do anglicky mluvících zemí. USA od té doby navštívil třikrát a návštěvy Británie už ani nepočítal.

Jeho výběr dát se na dráhu učitele považuje jako, že vzal život za šťastný konec. Je rád, že se mu povedlo vzbudit zájem o angličtinu u žáků. Vyučil celou generaci učitelů angličtiny, kteří na gymnáziu učí dodnes, a donedávna na něm učil i on sám. Teď je v důchodu, ale pořád se aktivně zajímá o politickou situaci a záleží mu na tom, abychom nezažili to, co musel on. Na závěr rozhovoru vzkázal mladé generaci: „*Žijete ve velice šťastné době, máte svůj osud ve vlastních rukou a záleží na tom co s tím životem uděláte a jak s ním naložíte.*“